

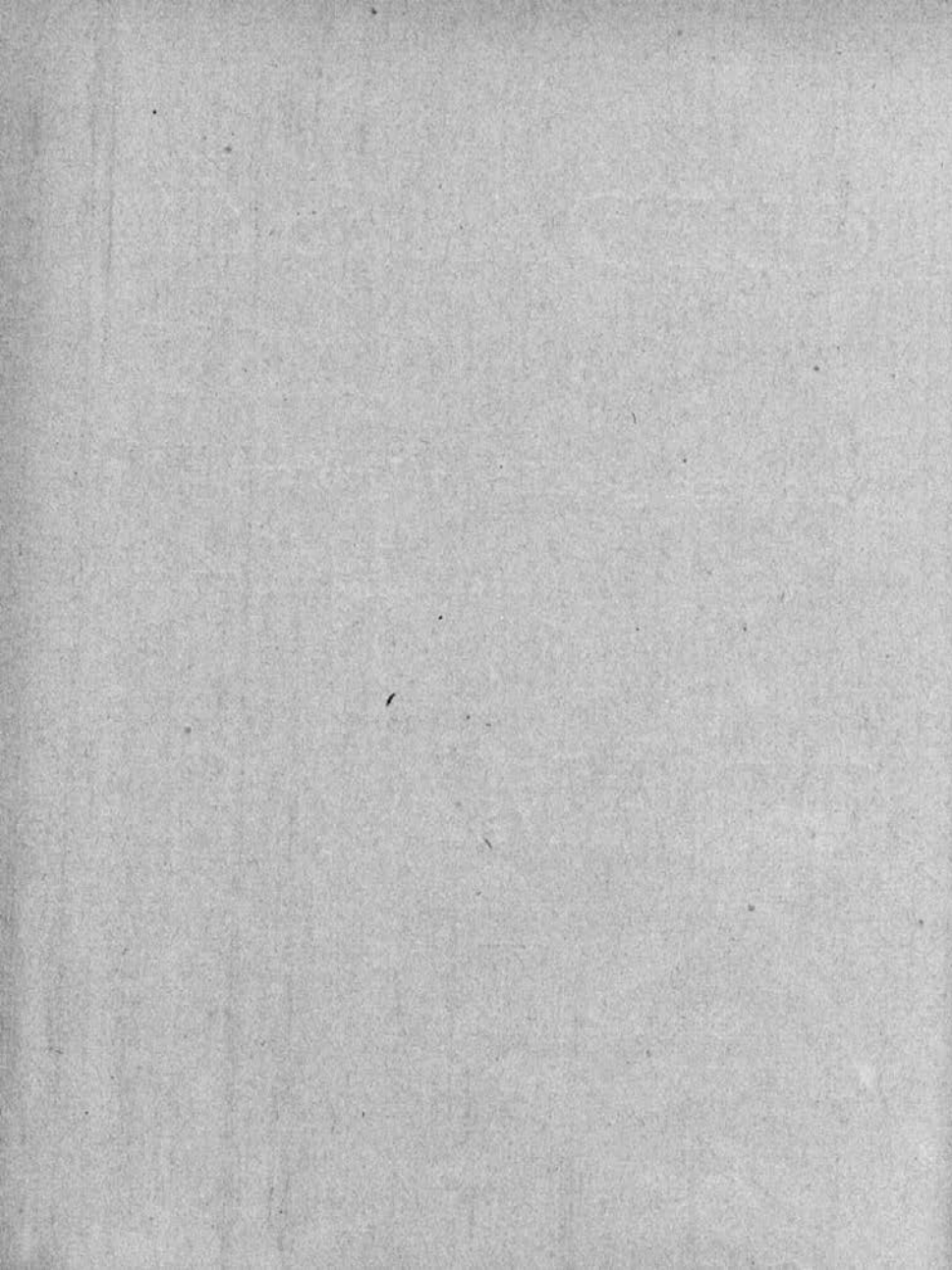
GLEDALIŠKI LIST

Narodnega gledališča v Ljubljani

1943-44

DRAMA

4 CARLO GOLDONI:
KAVARNICA

GLEDALIŠKI LIST

DRŽAVNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

1943/44

DRAMA

Štev. 4

CARLO GOLDONI:

KAVARNICA

PREMIERA 29. OKTOBRA 1943

Carlo Goldoni: „Kavarnica“

Gledališče je nenehni odsev življenja, v kolikor misli in besede spreminjamo v glasove, ki jih spremljata fiziognomija in kretnje. Ljudje so večni igralci in njihovi dvogovori so prizori. Pravo in prvobitno gledališče je improvizacija, življenje, ki se poraja trenutno, neposredno, nagonsko v nas in pred našimi očmi. Najneposrednejši, najbolj pristen in najbolj živ teater je bila tako imenovana — »Comedia dell'Arte«.

Moč te zvrsti je bila predvsem v igralcih, v njihovi spretnosti in razteznosti izražanja. Vsa tedanja Evropa od Francije (kjer so bile celo Molièrove igre deloma pod vplivom »Commedie dell'Arte«) do Španije, Anglije, Nemčije in celo do Rusije, je občudovala in cenila italijanske komedijante, ki so v svojih vsebinsko skopih in zgolj naznačenih igratih že tedaj izoblikovali posamezne značaje, ki so se po svoji opredelitvi obdržali do najnovejših dni. Na primer: prvi ljubimec in prva ljubimka, oseba resnega in žalostnega značaja, drugi ljubimec, bojazlivec, naivka, bahač, trgovec (Pantalone);

živahna služkinja (la vivace servetta — današnja subreta), lokavi sluga (Brighella), šaljivec (Arlechino), malopridnež, zanikrnež (Pulcinella) itd. Nekaj podobnega glede snovi, vsebine in tipične karakterizacije, vidimo tudi v današnjih kinematografih, kjer je vsebina često zelo klavrna, dvogovor vsakdanjen, nepomemben, nezanimiv; predvsem nas zanima igralec, njegov mimični izraz in njegova seveda le navidezna improvizacija, ki je v krepkih ojih režiserja. Ali nas ne spominjajo na to improvizacijo zlasti ameriški filmski komiki: Oliver Hardy, Stan Laurel in Chaplin?

»Commedia dell'Arte«, ki je bila dve stoletji odločilna in vodilna v razvoju gledališkega ustvarjanja in odrskega izražanja zlasti v domovini, je polagoma v svoji enoličnosti in obrabljeni izvirnosti začela hrometi in otopevati. V tej agoniji je zahlastala za grobstvi in surovostmi, ki so že cikale na nedostojen in neokusen cirkus najnižje vrste. V tem času se je rodil genij Goldoni. (1707 do 1793), zmožen in odločen napraviti tej izmaličenosti konec in postaviti italijansko gledališče zopet na zdrave noge. Prej izumetničeni, namišljeni svet marionet je hotel iztrebiti in ga nadomestiti v komedijah z živimi, polnokrvnimi ljudmi z mozgom in dušo. Spočetka ne zanimajo Goldonija toliko posamezni portreti, temveč predvsem celotna slika, sozvočje linij in barv, tudi mu ni toliko do njihove psihološke poglobitve, tembolj pa ga mičeta celotna harmonija in skladba dialoga. Veliki komediograf se ni mogel čez noč otresti vplivov »Commedie dell'Arte«, saj kažejo njegove prve stvaritve še mnogo komedijantstva in grobe situacijske komike, na primer »Sluga dveh gospodov«. V svojih poznejših in zrelih delih pa se je močno ločil od »Commedie« ter se marsikje približal celo Molièrovemu stilu in psihološkemu oblikovanju značajev, (»Mirandolina«, »Lažnik«, »Kavarnica«.)

Goldonija pravilno razumeti, se pravi živeti z njegovimi pre-

Janez Cesar

prostimi ljudmi. Z Goldonijem smejati, se moraš otroško smejati, dojemati moraš človeške slabosti in norosti z vso preproščino. Zato je Goldoni predvsem prikupljiv množici, najširšemu občinstvu. Goldoni je kolektivist v pravem, nezlaganem pomenu besede. Čist, neizumetničen, nepokvarjen teater. V pogledu igranja samega na sebi, v smislu drastične odrske mimike in zgoščenosti situacijske komike so se mu približali tudi povojni mladi ruski gledališki preporodovci: Tairov, Mayerhold, Wahtangov in drugi.

Zdi se mi potrebno, da si te zgoraj navedene sicer znane pripombe vedno pokličejo v spomin tisti, ki gledajo in še bolj tisti, ki uprizarjajo Goldonija, velikega reformatorja in pomembnega vodnika k razvoju moderne karakterne komedije.

Gledališka sezona leta 1749. za Goldonija ni bila z rožicami posuta. Njegova komedija »L'erede fortunata« je propadla, občinstvo jo je odločno odklonilo. In odlični, znameniti igralec „Pantalona“ (eden zelo značilnih Goldonijevih likov) Cesare Darbes, je zapustil gledališko družino Medebac, ki je v tem času vprizarjala Goldonija. Dramatik ozlovoljen in zagrenjen zaradi neuspeha, a vendar svest si svoje ustvarjalne moči, je obljubil osupnjenemu občinstvu za prihodnje leto 16 novih komedij, dasi tedaj po njegovi izjavi, ni imel v glavi niti ene snovi. In izpolnil je dobesedno svojo obljubo. Leto 1750. je bilo za Goldonija najplodovitejše: spisal je 16 komedij, med katerimi so bile nekatere zelo dobre; ostale so do današnjih dni na sporedu gledaliških iger. Med temi šestnajstimi komedijami je bila tudi »Kavarnica« (»La bottega del caffè«).

V »Kavarnici« je orisano tipično meščansko življenje Benetk. Ozke, zveržene, križajoče se ulice, branjarije, trgovinice, stikajoče se hiše očitujejo značaj samobitnega mesta. Brivec, skopuški in ode-

ruški lastnik igralnice, plesalka, lahkoživi in lahkomišelní soprog, namišljeni grof, zviti in hudomušni natakariji, dobrodušni, pošteni in naivno strogi kavarnar Ridolfo ter čvekavi, obrekljivi, a v bistvu vendar ne zlobni don Marizio, so značilni liki malomeščanskega beneškega življenja.

V »Spominih« je Goldoni o »Kavarnici« napisal: »Prizorišče je vedno isto in zasluži nekoliko pozornosti. Nahaja se v nekem križišču Benetk. V pročelju so tri prodajalnice: na sredi je kavarnica, na desni brivnica, na levi igralnica, na eni strani je hišica, kjer prebiva plesalka, na drugi strani pa krčma. (Naša odrska razzvrstitev je nekoliko drugače prikrojena.) Vsekakor dovršena enotnost kraja. To pot bodo celo najstrožji sodniki zelo zadovoljni z menoj, ali pa se bodo tudi zadovoljili z dejanjem? Se jim v takem prizorišču ne bo zdelo vse preveč zamotano in preveč deljeno? Osebam, ki jim rojijo take misli, imam čast odgovoriti: Z imenom »Kavarnica« ne predstavljam nobene zgodovine, nobene strasti, nobenega posebnega značaja, temveč zgolj kavarnico, kjer se istočasno dogajajo različna dejanja; tam se srečujejo ljudje in se shajajo z različnimi nameni. Je tu prav toliko značajev, kolikor oseb.«

Predvsem je hotel Goldoni s »Kavarnico« v komičnem, edinstvenem slogu razgaliti ozkosrčno, naivno meščanstvo s svojimi malenkostmi in slabostmi.

Osrednja lika sta lastnik kavarnice Ridolfo in pa Don Marzio, ki nas v marsičem spominjata na molièrovske like.

Značilen za Marzia in s tem za bistvo in srž komedije je zlasti njegov zaključni samogovor, ko ga vsi obiskovalci kavarnice pošteno ozmerjajo zaradi njegovega predolgega in obrekljivega jezika, ki je spravil Pandolfa v večletno težko ječo.

Zasramovan in zapuščen od vseh modruje: »Zbit sem, ponižan, da sam ne vem več, kje sem in kaj sem! Jaz vohun? Ogleduh?

Jaz? ... Vsi me napadajo in zaničujejo! Nihče me ne mara in vsi me pode! — Ah, da! Prav imajo! Moj jezik! Moj strašni, dolgi jezik! Prej ali slej me bo spravil v kakšno nepopravljivo nesrečo! Le on me je privedel do zločina, ki je najgrši med najgršimi! Tu mi noben kes več ne pomore! Izgubil sem zaupanje in nikoli več si ga ne pridobim. Proč moram iz tega mesta! Tu ni več obstanka zame! Zaradi tega nesrečnega jezika se moram ločiti od kraja, v katerem vsi tako lepo žive, uživajo svobodo, mir in veselje, ker so marljivi, pametni in pošteni. Zbogom! —«

Danes smo si popolnoma na jasnem, kaj pomeni Goldoni za italijansko komedijo, zlasti kot njen reformator. Prav tako vemo, da so Lope de Vega, Calderon della Barca, Shakespeare, Molière in drugi, mnogo višji vrhovi od Goldonija. Znano pa nam je tudi, da ni nihče izmed imenovanih v svoji domovini dosegel tolike priljubljenosti in naklonjenosti kakor Goldoni. Vzrokov za to je več, eden najvažnejših pa je ta, da je bil Goldoni s svojimi komedijami vedno v najožjih in najprisrčnejših stikih z najširšimi plastmi svojega naroda. Znal je kramljati z lahkim humorjem, ki tudi v satiri ni bil nikdar skeleč, znal je govoriti človeško: iz srca za srce.

Prvič so »Kavarnico« vprizorili 2. maja 1750 v Mantovi in jo večkrat z uspehom ponovili. Prav tako v Milanu in še istega leta dvanajstkrat zapored v Benetkah. Priljudnost in priljubljenost »Kavarnice« izpričuje tudi njena zelo uspešna najnovejša beneška uprizoritev na prostem v letnem gledališču San. Luca leta 1934. v režiji Gina Rocca z najslavnejšimi gledališkimi in filmskimi igralci.

Jože Kovič.

Igra usode z igralci in avtorji

»Thersites«: Makowsky

Stefan Zweig, dramatik, novelist, avtor biografij (Fouché, Erazem Roterdamski, Marija Antoinette, Marija Stuart in druge), pripoveduje v svoji zadnji knjigi

»VČERAJŠNJI SVET. SPOMINI EVROPEJCA«:

Leta 1905. ali 1906. poleti sem napisal dramo — v slogu našega časa seveda v stihih, in sicer antiikične vrste. Naslov ji je bil »Thersites«. Zmerom sem videl tragiko v poražencu in nikoli nisem stal na strani tako imenovanih junakov. Tako tudi tokrat nisem vzel Ahila za herojično figuro, temveč najbolj nezatnega izmed njegovih nasprotnikov, Thersitesa — trpečega človeka mesto onega, ki prinaša s svojo silo in ostro usmerjenostjo drugim bolesti. Bil sem že dovolj pameten, da sem vedel, da drame v stihih in grških kostumih, čeprav Sophoklesove ali Shakespearove, niso primerne, da bi na realnem odru »delale kaso« ...

Kako veliko je bilo zato moje presenečenje, ko sem nekako tri mesece nato prejel pismo, s katerim mi je ravnatelj kr. drame v Berlinu Ludwig Barnay, nekdanj eden največjih nemških igralcev, sporočil, da je napravila moja drama nanj najmočnejši vtisk in mu je zato posebno dobro došla, ker je našel v Ahilu dolgo iskano vlogo za Adalberta Matkowskega. Prosi me torej, naj prepustim »Thersitesa« berlinski državnimi dramati za krstno uprizoritev.

Skoro prestrašil sem se od radosti. Nemški narod je imel takrat dva velika igralca, Adalberta Matkowskega in Jožefa Kainza. Prvi, severni Nmec je bil nedosežen po svoji elementarni silnosti in osvajajoči strastnosti — drugi, naš Dunajčan Jožef Kainz, pa osrečujoč

s svojo duševno gracijo, nikoli več doseženo umetnostjo govornice in z mojstrstvom besede.

In zdaj naj Matkowsky oživi mojo osebo, govori moje stihe, naj poneso h krstu mojo dramo najbolj ugledno gledališče glavnega mesta nemške države! Odpirala se mi je dramatska kariera brez primere.

Toda poslej sem se naučil, da se avtor nikoli ne sme poln pričakovanja veseliti uprizoritve, preden se zastor zares ne dvigne. Sicer so se resnično začele skušnje, druga za drugo, in prijatelji so mi zagotavljali, da ni bil Matkowsky nikdar veličastnejši in nikdar močatejši kakor na tistih skušnjah, ko je govoril moje stihe. Že sem naročil zase spalni prostor v vagonu za Berlin, pa je dospela v zadnji uri brzozavka: zaradi bolezni Matkowskega se premiera odgodi. Brzozavko sem smatral za izgovor, ki je pri gledališču običajen, ako ni mogoče vzdržati določenega dneva ali obljube. Ali osem dni kasneje so prinesli časniki poročilo, da je Matkowsky umrl. Moji stihom so bili zadnji, ki so jih govorile njegove čudovite in zgovorne ustnice.

(Dalje. prihodnjič.)

F. L.:

Gospoda, ali ga kdo pozna?

Rado je imel svoj prvi nastop na deskah, ki pomenijo svet. Njemu so te borne, stokrat prevrtane, majave deske res pomenile svet in še več. Bil je tudi edini sin premožnega in uglednega trgovca. Dovršil je trgovsko akademijo in vsemu mestu je bilo jasno kot na dlani, da bo Rado nekoč očetov naslednik tudi v trgovini. Samo Radu to ni bilo jasno, jasno kot na dlani mu je bilo samo to, da mora iti h gledališču in postati igralec.

Tudi njegova Verica je bila navdušena za staro devico Talijo,

navdušena za igralce, navdušena za umetnost in sploh je bila navdušena. Vendar ga je pozneje, ko se je začel Rado resno učiti pri starem igralcu Strižeju odrske umetnosti, večkrat opomnila na to, da je gledališka umetnost zelo grenak kruh, da životari klavrno življenje, ki je sicer slavno, vendar se konča v vencih in dolgovih, ki jih nihče ne poravna.

»Tako mlada je moja Verica in že tako praktična,« si je mislil Rado in dodal po Hamletu: »Praktičnost, ime ti je ženska! — Kaj me brigajo drugi poklici! Moji sošolci bodo debeli filistri, ob nedeljah se bodo sprehajali z družinami po Večni poti, jaz pa bom igral Hamleta! Za umetnost se je treba žrtvovati, za gledališko pa še prav posebej in tega svet ne razume!«

Skušnje za staro salonsko komedijo »Ogrlica gospe Dubarijeve« so se bližale glavni vaji. Rado je igral v salonu Dubarijeve gospoda, ki mora v drugem dejanju vprašati zbrane dame in gospode: »Gospoda, ali ga kdo pozna?« (V tem dejanju se namreč v salonu pojavi tujec.) Rado je vedel, da je to njegov edini nastop in tudi edini stavek, ki ga ima izpregovoriti. Malo tesno mu je bilo zaradi tega pri srcu, vendar se je samega sebe tolažil:

»Seveda je to edini stavek, toda zame je važno, da se privadim odra, nastopa in občinstva. Zame je ta stavek sicer malenkosten, toda preizkušeni Striže in vsak star igralec ve, da to ni malenkost. Le občinstvo tega ne ve! Morda tudi Verica tega še ne razume popolnoma! Toda, ko zaigram nekoč Hamleta, ji bo tudi to jasno!«

Hodila sta tudi pod Rožnik in Rado ji je govoril na izust celo drugo dejanje, ki ga je Verica tudi že znala, morala znati. Ko se je bližal njegov stavek »Gospoda, ali ga kdo pozna?«, jo je vselej stisnil za roko in jo s tem pripravljal na svoj nastop in na svoj slavni stavek. Tik pred stavkom sta se vstavila in Rado je pogledal ponosno okrog sebe, vzbočil prsi in rekel svečano:

»Gospoda, ali ga kdo pozna?«

Nato sta se oba oddahnila in pomirila, za oba je bilo sedaj skušnje konec in ko je Verica silila, da naj gre z njo v slaščičarno, je Rado resno rekel:

»Moram domov! Moram ponavljati vlogo, saj veš, da je jutri predstava in moj prvi nastop. Moram se duhovno zbrati, kot bi rekel Striže. Sploh pa mora mlad igralec urejeno živeti, sicer izgubi svoj talent!«

In sta se poslovila.

Verica je bila zelo žalostna.

Rado pa je po ulicah skrivaj čital gledališke lepake in iskal svoje ime. Dobro je vedel, kje stoji na koncu lepaka »Gospod iz družbe . . . Rado«. Vendar si ni mogel predstavljati, da je njegovo ime v resnici na vseh lepakih. Peljal se je s cestno železnico v Šiško in tam pregledal natančno vse lepake. Povsod je stalo na njih njegovo ime. Iz Šiške se je peljal še na Kodeljevo in od tam na Dolenjsko cesto ter končno zmagoslavno ugotovil, da že nočoj vse mesto ve, da je »Gospod iz družbe . . . Rado«.

Rado je prispel zvečer končno domov, kjer so ga že čakali pri večerji. Na mizi je bilo obilo dobrot, katerih se pa Rado niti dotakniti ni mogel. Bil je bled in nestrpno se je presedal na stolu. Skrbna mati ga je vprašala:

»Rado, ali si bolan?«

Sin pa je nervozno odgovoril:

»Pusti me, mama, saj vendar veš, kaj imam jutri!«

Sestra, osmošolka in porednica, kakršne morajo biti vse zdrave študentke, se je hitro oglasila:

»Tisti ubogi stavek boš pa vendar povedal!«

Tedaj se je Rado raztogotil kot v sveti jezi in bil je tudi sam

globoko prepričan, da je to dejansko sveta jeza in da ima on — posebno nocoj — pravico do te svete jeze:

»Ti pa kar molči! Kaj veš ti, kaj je gledališče! S parterja ga poznaš in še od tam samo površno, ker si od vsake premiere zapomniš samo obleke in pričestke!«

Sestra se je nasmehnila in ljubeznivo pripomnila:

»Ah, težko je človeku, če ima brata-umetnika!«

Radov oče, preizkušen mož, preizkušen v življenju, v cenah, v dragoletništvu in v dobroti, je čital večernik, srebal črno kavo in mirno rekel:

»Pri večerji se ne govori o umetnosti — basta!«

Rado je hotel vzkipej nad njim, toda skrbna mati, ki je vedno zapazila vse, kar se godi v družini, je nalila Radu kave in rekla:

»Pij, Rado, malo kave, če ti pečenka ne diši!«

Rado se je pomilovalno nasmehnil in rekel:

»Mama, pečenke ne smem zvečer jesti! Svinjina ponoči obtežuje želodec in imel bi gotovo nemirno noč!«

Tedaj je rekla sestra:

»Hočeš mogoče malo limonade?«

Rado je resno odgovoril:

»Limonado — zvečer? Mrzlo limonado? Kaj bo pa jutri z glasilkami? Niti ne slutiš, kako hitro mi glas po taki mrzli limonadi lahko odpove!«

Sestrica je brumno odgovorila:

»Naj ti odpovedo glasilke, tisti stavek boš že izgrgal!«

Ravno se je hotel Rado zakaditi v sestro, ko je preizkušeni oče zagrmel:

»Preglasna sta mi s temi glasilkami! Tiho in poslušajte! Pravkar čitam v večerniku, da je umrl moj bivši kompanjon in dosedanji konkurent Matevž Poklukar. Prijatelja sva bila, ker je bil blaga

duša in izvrsten lovec. V njegov spomin ga bomo izpili steklenico! Mamica, kar pozvoni kuharici!»

Ko je stala steklenica na mizi, je preizkušeni oče natočil kipeče vino v kozarce in rekel:

»Matevž Poklukar, blaga duša, počivaj v miru!«

Vsi so izpili, le Rado je komaj usta omočil. Preizkušeni oče je to opazil in resno rekel:

»Rado, kaj pa to?!«

Mladi umetnik je odgovoril:

»Oče, saj veš, naš poklic zahteva, da živimo zmerno!«

Preizkušeni oče je zarentačil:

»O, le nikar se nič ne boj, če te ne bo pamet srečala še ob pravem času, boš živel še zelo zmerno! Bodi pameten in izpij!«

Sinko pa se je branil:

»Oče, ti tega ne razumeš! Vino in alkohol sploh, deluje zelo slabo na trebušno prepono! In trebušno dihanje...«

»Ti s trebuhom dihaš? Kar dihaj s trebuhom, kolikor hočeš, toda povem ti, da jutri ne boš v teatru nosil mojega fraka!«

Po teh dolgotrajnih večernih pripravah za jutrišnji prvi nastop je končno legel Rado v posteljo. Nehote se je spomnil Verice, se žalostno nasmehnil in si s hladno roko obrisal potno čelo. Hotel je zaspati, toda noč pred prvim nastopom ima to edinstveno napako, da nikoli ne veš, kdaj se začne in še manj, kdaj se konča.

Nič ni mislil na domače, pred očmi mu je bil neprestano elegantni salon »gospo Dubarijeve« — same zevajoče, raskave kulise, zaprašeni in majavi naslanjači ter zakrpane perzijske preproge. Pred seboj je že čutil šepetajoči parter, lože, nagajivo dijaško stojšče in galerijo — strahotni glas naroda! Premetaval se je omtično po postelji in z njim se je premetaval neizprosni birič — njegov edini stavek: »Gospoda, ali ga kdo pozna?«

Jutro ga je rešilo groznih, morečih sanj o uspehu in neuspehu, o slavi in razočaranju, o vsem mogočem in nemogočem, kar pa je naravno in mogoče samo pri mladem idealnem gledališkem začetniku.

Blagor igralcu, ki je tako mlad, da ima še take lepe sanje!...

*

Razburjenost prve predstave se je oprijela tudi Rada. Videl je v vratarjevi sobi šopke, vence in darove. Nehote je mislil na Verico. Mogoče mu je tudi ona kaj poslala za prvi nastop... Danes ni nič govoril z njo, le zdelo se mu je, da jo je srečal pred pošto, toda ustaviti je ni hotel, ne pogledati...

Igralci so klicali lasuljarja, krojača; zvonci so brneli, statisti so se podili po stopnicah; toda vse to je utihnilo v trenutku, ko je zape! glavni zvonec in naznanil, da se bo dvignilo zagrinjalo. Radu pa je šumelo po glavi samo nekaj:

»Gospoda, ali ga kdo pozna?«

Prvo dejanje je bilo že v polnem teku in Rado je znova hitel k zrcalu, si uredil lase, se še malo naličil z rdečim barvilom, nato si obrisal lakaste čevlje, uredil hiačni rob, pogladil frak in si pritegnil ovratnico.

Niti slutil ne bi, da je že konec prvega dejanja, da ga ni prebudilo silno ploskanje, ki je odmevalo po gledališču. Tedaj pa se ga je lotevalo nekaj, česar do sedaj ni poznal. Bil je telovadec, športnik, hribolazec, lovec, vse je že preizkusil, kar more pač preizkusiti mlad človek njegovih let, toda tega občutka do sedaj še ni imel. Sam ni vedel, kaj se godi z njim. Tedaj pa zazvoni zvonec in starejši igralec, ki se mu je ponudil za mentorja v gledališkem labirintu, ga potreplje po rami in reče:

»Gremo, prijatelj!«

Rado je stal na odru, v salonu gospe Dubarijeve... Kri mu je šinila v glavo, ko se je dvignila zavesa in med igro sploh ni razumel, niti slišal, kaj govore igralci. Sredi dejanja se mu je zazdelo, da je nekdo zakašljajal v prvi vrsti parterja. Zazdelo se mu je, da stiska znano, tako znano ročico. Slišal je, da iz neke teme nekdo šepče:

»Gospoda, ali ga kdo pozna?...«

Na odru je nastal odmor, stari igralec je pocukal Rada za rokav in mu šepnil:

»Gospod, pentlja na ovratniku se vam je odvezala!«

Rado si je hotel popraviti kravato, toda oči vsega gledališča so bile obrnjene vanj. Vsaj on si je tako mislil. Medtem pa se je vlekla pavza na odru, ni je hotelo biti konec.

Tedaj se oglasi iz prve vrste parterja jokajoč deklinški glasek:

»Gospoda, ali ga kdo pozna?...«

Med občinstvom je nastal nemir, šepet in smeh, na odru pa se je igra nemoteno nadaljevala in ploskanje po končanem drugem dejanju je glasno oznanjevalo, da je vse v najlepšem redu.

Radi si je oblekel površnik in odšel iz gledališča, da sam ni vedel, kako. Zavil je v prvo beznico in izpraznil par čaš na dušek ter preklinjal trebušno dihanje, glasilke, prepono in gledališko umetnost. Ko je odhajal iz krčme, se mu je zdelo, da je bevsknilo za njim neko blago človeče:

»Gospoda, ali ga kdo pozna?«

Ko je truden prišel domov v svojo sobo in hotel zaspati, je prišel k njemu oče in mu rekel mirno:

»Moj frak naj sobarica jutri očisti in obesi v mojo omaro. Lahko noč!...«

In je še pristavil:

»Kot veš, je moja pisarna odprta ob osmih zjutraj.«

Rado bi tako rad očetu kaj rekel, nekaj dobrega, toda vrata so bila že zaprta.

Tedaj je vstopila razposajena sestra, postavila predenj steklenico vina in mu rekla:

»...ki vtopi vse skrbi
v potrlih srcih up budi!...«

In je šla.

*

Drugo jutro je bil Rado prvi v pisarni svojega očeta. Delal je kot da se nj nič zgodilo. Niti oče, niti njegovi nameščenci niso kazali najmanjšega nasmeška. Imeli so težje skrbi, skrbi, ki jih vodijo in tarejo iz dneva v dan...

Ko je zvečer prišel pod Rožnik, je srečal na znanem kraju znano postavico. Še preden jo je mogel pozdraviti, je prihitela k njemu, mu stisnila roko in rekla:

»Bil si ves dan pridno v pisarni. Čestitam ti! Zdaj si ves moj in za vedno ves moj!«

Rado ni odgovoril ničesar, stiskal ji je roko in molče sta šla po drevoredu.

Verica je bila srečna.

*

Razne zgodbe

OČE IN SINKO.

— Ivanček, danes si pa že tak kakor prašiček. Veš, kaj je prašiček?

Vem, to je otrok starega prašiča.

*

ČOLN SE JE PREVRNIL.

Na jezeru se je izletnikom prevrnil čoln. Vse gospe, ki so bile v njem, so rešili. Drugi dan je lokalni list, glasilo tujskoprometnega društva, priobčil vest:

»Tem potom se zahvaljujemo vsem plavačem, ki so pomagali reševati s tako vnemo, da niti ena gospa ni utonila. Nasprotno, potegnili so iz vode eno več, kakor jih je bilo v čolnu in ki sploh ni spadala v to družbo.«

*

VODNA SILA.

Profesor: »Katera je največja vodna sila, kar jih poznamo?«

Dijak: »Ženske solze.«

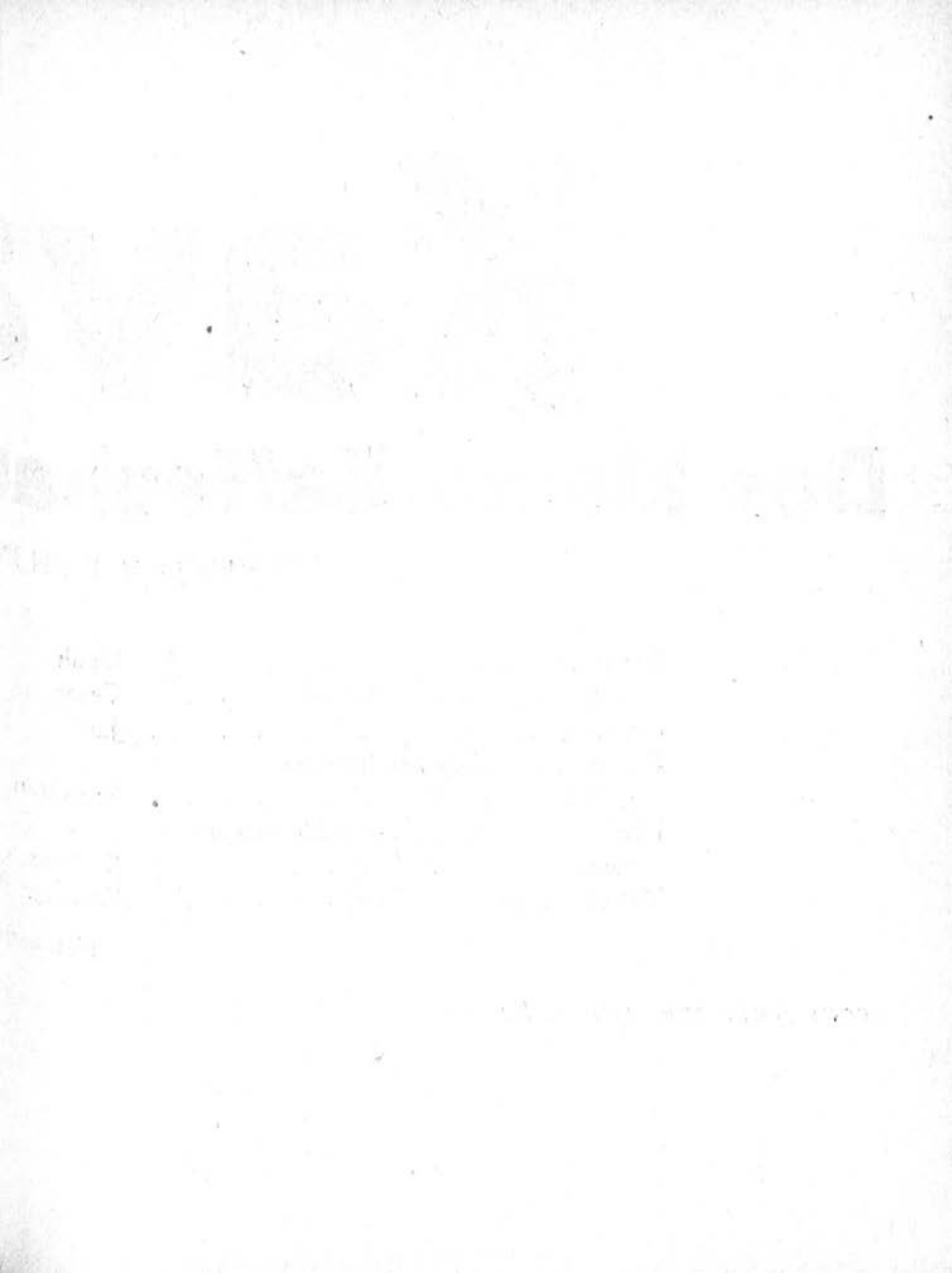
*

KRITIKA.

»Ta gospod napiše vsak mesec toliko pesmi, kot da jih iz rokava stresa. Kako so vam všeč?«

»Dobro bi bilo, da mu rokav zašijete!«

Herausgeber: Die Intendanz des Staats-theaters in Laibach. Vorsteher: Oton Župančič. Schriftleiter: Fr. Lipah. Druck: Maks Hrovatin. — Alle in Laibach. Izdajatelj: Uprava Drž. gledališča v Ljubljani. Predstavniki: Oton Župančič. Urednik: Fr. Lipah. Tiskarna Maks Hrovatin. — Vsi v Ljubljani.

Kavrnica

Das kleine Kaffeehala bottega del caffè

KOMEDIJA V TREH DNEVNIH
DRAMATIZIRANJE: CARLO GOLDONI

Režiser: **Jože Kovič**

Ridolfo, kavarnar	Lipah	Lisaura, plesalka	Danilova
Don Marzio, plemič iz Neaplja	Cesar	Pandolfo, lastnik igralnice	P. Kovič
Eugenio, trgovec	Jan	Trappola	Milčinski
Flaminio, z izmišljenim imenom grof Leandro	Raztresen	Giovanni } natakarni v Bertini } kavarnici {	Verdonik
Placida, njegova žena, preoblečena v romarico	Kraljeva	Brivski pomočnik	Podgoršek
Vittoria, Eugenijska žena	Rasberger	Brivski stotnik	Gorinšek
		Krčmar	Brezigar
			Blaž

Natakarni maske, birci

dejanju

Scenograf: *ing. arh. E. Franz*

Glasbene točke: *D. Žebre.*

